

«قونقا» اولین تراموای ایران در تبریز

درست چند سال پس از راه اندازی اولین تراموا روی سنگفرش‌های شهر سن پترزبورگ، چند تن از خیران تبریزی، تراموا را در محل میدان قونقای فعلی در سال ۱۲۸۰ شمسی در تبریز راه اندازی کردند.

درست چند سال پس از راه اندازی اولین تراموا روی سنگ فرش های شهر سن پترزبورگ، چند تن از خیران تبریزی، تراموا را در محل میدان قونقای فعلی در سال ۱۲۸۰ شمسی در تبریز راه اندازی کردند.

به گزارش خبرنگار مهر، هر چند امروز شبکه حمل و نقل درون شهری تبریز به اندازه ای پیشرفت داشته که دسترسی و انتخاب شهروندان را سهل تر کرده، ولی داستان این توسعه شهری نقل امروز و دیروز نیست و سابقه ای کهن دارد.

درست چند سال پس از راه اندازی اولین تراموا روی سنگفرش های شهر سن پترزبورگ، چند تن از خیران تبریزی با پشتکار «قاسم خان والی» نخستین شهردار این شهر که از دانش آموختگان دانشگاه سن سیر فرانسه بود، تراموا را در محل میدان قونقای فعلی در تبریز راه اندازی کردند.

خط واگن اسبی تبریز، برای انتقال مسافران از شهر به «واغزال» (ایستگاه راه آهن)، که در بیرون از شهر و در سمت غرب قرار داشت احداث شده بود. «قونقا» که واژه ای ترکی بوده و به زبان روسی راه یافته به معنی چرخ و تایر است، همان تراموای غربی که ۱۲۰ سال پیش یعنی سال ۱۲۸۰ در تبریز به راه افتاد.

در آغاز سده ۱۴ هجری، در تبریز نیز مانند دیگر شهرهای مهم کشور، اقداماتی در راستای تغییر سیمای کالبدی آن از یک شهر سنتی به شهری امروزی صورت می گیرد. نخستین اقدام در این زمینه، احداث خیابان های عریض و مستقیم اتومبیل رو است. با احداث خیابان ها و مدرن شدن فضای شهر، حالا مردم برای آمد و رفت نیازمند وسیله نقلیه بودند. وسیله ای که مسافت های طولانی را سهل تر کند و خستگی را کمتر.

شاید باید تمام اینها دست به دست هم می دادند تا راه اندازی تراموای شهری را ضروری کنند. هر چند آن موقع هم مثل تمام طول تاریخ همه مردم شهر امکان استفاده از این وسیله جدید را نداشتند و صرفاً قشر مرفه توان سوار شدن به این غول آهنی را داشتند.

با راه اندازی قونقای تبریز، تحولی بزرگ در حمل و نقل این شهر به وجود آمد و تبریز هم نخستین شهری در ایران بود که صاحب چنین سیستم حمل و نقل شهری شد. مکانیزم این وسیله نقلیه جمعی در سراسر دنیا یکسان بود، تنها تفاوت آنها در شکل ظاهری شان خلاصه می شد.

این وسیله نقلیه که در بدو تأسیس با الهام از کشورهای اروپایی «تراموا» نامیده می شد، پس از اشغال آذربایجان از سوی نیروهای روسیه تزاری در ۹ اردیبهشت ۱۲۸۸ هجری شمسی و ماندگار شدن آنها تا سال ۱۲۹۶ به دلیل استفاده سربازان روسی از این وسیله، به تدریج نام قونقا به خود گرفت.

هر چند غول آهنی تبریزی ها رفته رفته برای مردم عادی شد و دیگر کسی برای دیدن آن به قونقاباشی نمی آمد ولی مردم شهر بیاد داشتند روزی که گرد هم آمدند و راه اندازی آن را جشن گرفتند. شاید در روزگاری که سوار مترو می شویم و با سرعتی عجیب و تنها در چند دقیقه از این سوی شهر به ایستگاه ائل گلی می رسیم یا سوار اتوبوس می شویم و با خطوط بی. آر. تی به سرعت به مقصد خود می رسیم، تصور حرکت آهسته قونقای قدیمی شهر کمی سخت باشد.

مجسمه تراموای «تبریز قونقاسی» توسط استاد حسینی مجسمه ساز مطرح کشور ساخته شده و در میدانی به همین نام در تبریز نصب شده است.